

Anti-pestprotocol

Stedelijk Dalton College

Alkmaar

Leeswijzer

Pesten is een veelomvattend onderwerp. Er is getracht om het protocol zo beknopt en toepasbaar mogelijk te maken. Dit document bevat een aantal onderdelen, waarbij ook een theoretisch kader is opgenomen voor degenen die meer willen weten over het ontstaan van pesten en verschillende vormen van pesten.

Inhoudsopgave

Visie.....	5
Preventieve aanpak	5
Uitgangspunten.....	5
Niveaus	6
Protocol aanpak tegen pesten.....	7
Niveau geel: de mentor aan zet.....	7
Niveau oranje: analyse/plan/contract.....	8
Niveau rood: sanctioneren	9
Aanpak cyberpesten	10
Bijlagen	11
Bijlage 1 Theoretisch kader	11
Plagen	11
Conflict	11
Pesten	12
Profiel pesters	12
Profiel slachtoffer van pesten	12
De meelopers.....	12
De toeschouwers	12
De helpers.....	12
Ouderbetrokkenheid	12
Ruzie of pestgedrag bij jongens	13
Ruzies en pestgedrag bij meiden	13
Meidenvenijn	13
Cyberpesten.....	13
Vakdocenten	13
Anti-pestcoördinator.....	14
Leerlingcoördinator en afdelingsleider.....	14
Ondersteuningcoördinator	14
Orthopedagoog	14
Vertrouwenspersoon.....	14
Bijlage 2 Tijdlijn	15

Bijlage 3 Herstelrecht.....	16
Bijlage 4 Anti-pest contract	17
Bijlage 5 Brief naar ouders	18

Visie

Op het Stedelijk Dalton College Alkmaar (SDCA) streven we ernaar dat iedereen zichzelf mag zijn en gaan we respectvol met elkaar om. Onze daltonschool is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt gezien. Als Dalton school erkennen wij dat kinderen volop in ontwikkeling zijn. Ze krijgen de ruimte om fouten te maken en hiervan mogen leren. Pesten is iets wat wij afkeuren, maar wij kijken ook naar wat hierachter schuil gaat. Daarom zetten wij in op bewustwording van effecten van het gedrag van de pester(s) en de meelopers. Wij helpen leerlingen hiervan te leren en anders om te kunnen gaan met onderliggende behoeften (zoals macht en invloed) en negatief gedrag om te buigen naar kwaliteiten (zoals leiderschap). De leerling die slachtoffer is geworden van pesten bieden wij aandacht en steun en wij zorgen voor herstelrecht. De bescherming van de veiligheid van leerlingen staat voorop. Op het Dalton zetten we in op het voorkomen van pesten. Wanneer het pesten, onverhoopt toch doorgaat, worden er consequenties besproken.

Preventieve aanpak

Op school zetten wij in op een preventieve aanpak die positief bijdraagt aan een veilige groepsvorming op de volgende manieren:

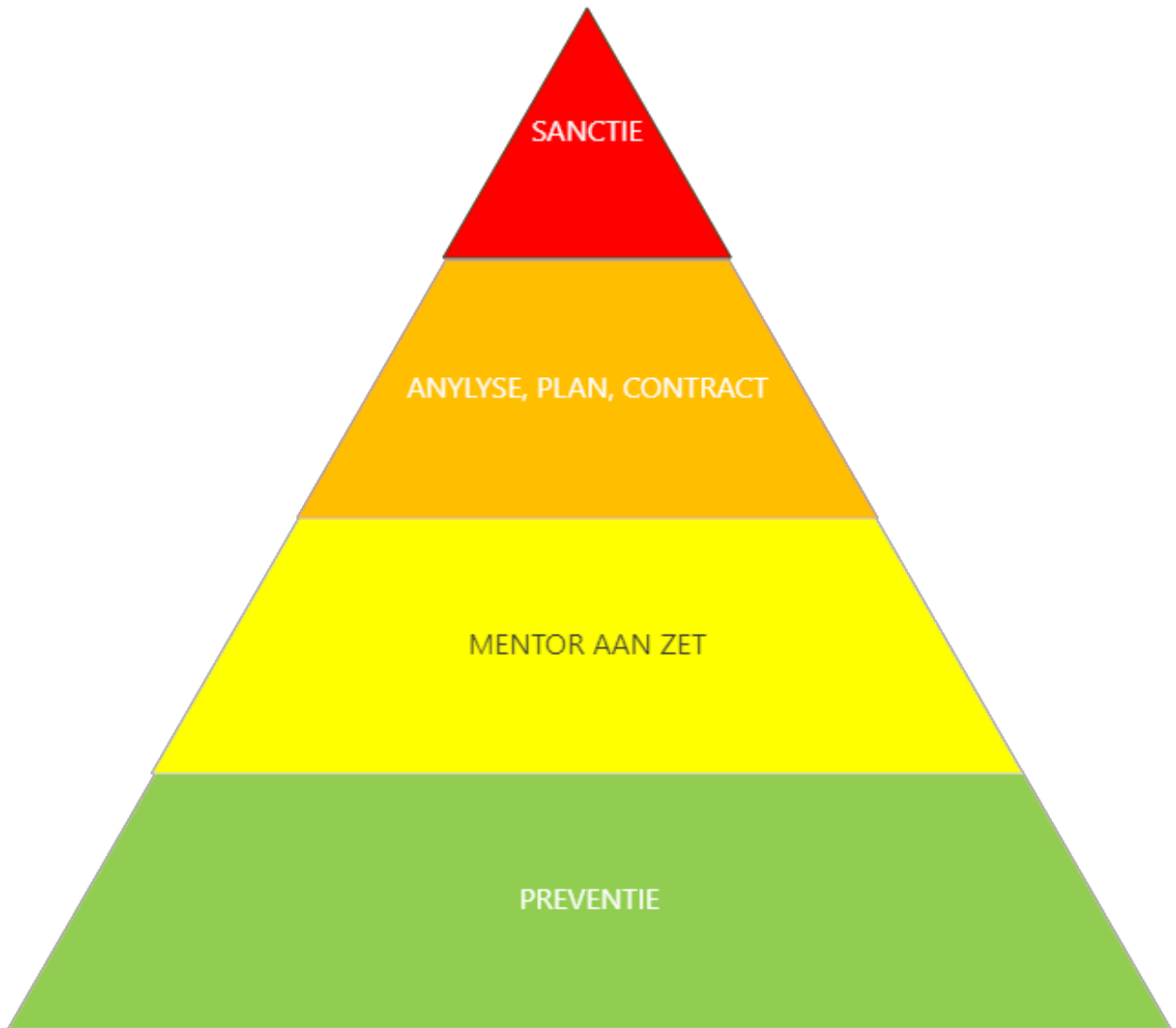
- Er is een preventief lesaanbod ten behoeve van het vormen van positieve omgangsnormen. Positieve normen en waarden zijn onderwerp in de mentorlessen, met name na de zomer- en kerstvakanties is er opnieuw aandacht voor groepsvorming.
- Jaarlijks is er specifieke aandacht voor respect voor elkaar in de Week van Respect. Hierbij wordt er aandacht besteedt aan verschillen tussen mensen, verschillen die we waarderen en elkaar behandelen zoals je zelf behandeld zou willen worden.
- Op casusniveau bieden specialisten op het gebied op sociale vorming een programma aan op leerling-, klas-, en docentniveau (waaronder bijvoorbeeld Rots en Watertraining en de verschillende programma's van Brein de Baas).
- Wij hanteren een anti-pest protocol wanneer pesten is gesignaleerd binnen onze school.
- Op school is er een anti-pestcoördinator aangesteld. Deze helpt als specialist op het gebied van pesten in het maken van een analyse. Samen met de betrokkenen adviseert de anti-pestcoördinator de juiste interventie in te zetten.

Uitgangspunten

Het anti-pestprotocol kan alleen effectief functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

- Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: docenten, mentoren, onderwijsondersteunend personeel, schoolleiding, ouders en leerlingen.
- De school zet zich met name in op het voorkomen van pesten door een preventieve aanpak.
- Als pesten zich toch voordoet weten docenten en onderwijsondersteunend personeel dit te signaleren.
- De school beschikt over een adequate aanpak wanneer pesten wordt gesignaleerd (het anti-pestprotocol). In dit anti-pestprotocol is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze aanpakken.
- Het anti-pestprotocol is een stappenplan dat richting geeft aan hoe we handelen. Echter, iedere situatie is uniek waarbij we altijd ruimte willen houden voor maatwerk waar er in sommige situaties afgeweken kan worden van het protocol.

Niveaus

Protocol aanpak tegen pesten

Niveau geel: de mentor aan zet

Hier worden de stappen beschreven die de mentor zet in niveau geel. Dit is de eerste keer dat de mentor te horen krijgt dat een leerling gepest wordt. De mentor van de leerling die gepest wordt heeft de leiding. Deze gaat een samenwerking aan met de mentor van de leerling die pest, in het geval van een leerling vanuit een andere klas. De mentor probeert in dit niveau de situatie zo klein mogelijk te houden.

Stap 1 In gesprek met de leerling die het pesten meldt (buiten de les en zo goed mogelijk uit het zicht van andere leerlingen)

- Luister open zonder oordeel en stel vragen.
- Toon empathie en steun.
- Vraag de situatie goed uit, vraag om voorbeelden.
- Onderzoek wie er betrokken zijn.
- Stel samen een tijdlijn op. Vraag hierbij ook wat de leerling zelf al heeft geprobeerd, wat hiervan het effect was en wat de leerling nu zelf nodig denkt te hebben/ graag wil.
- Maak samen een plan. Wil de leerling actie naar pester, ga dan naar stap 2.
- Indien de leerling nog geen confrontatie met pester wil, maak dan altijd een vervolgspraak op korte termijn (1 á 2 weken) om te onderzoeken of er verbetering is. Als deze niet komt dan is het sowieso noodzakelijk de pester te confronteren.
- Leg alle stappen die je neemt aan de leerling die gepest wordt uit. Wees dus voorspelbaar: doe wat je zegt en zeg wat je doet.
- Registreer je stappen in het logboek van Magister.

Stap 2 In gesprek met de pester

- Confronteer de pester met wat je gehoord hebt en noem concrete voorbeelden.
- Geef ruimte voor reactie.
- Toon eventueel begrip voor dingen die de pester hebben gestoord aan de ander, maar keur altijd het pest gedrag af.
- Maak de afspraak dat het pesten per direct stopt.
- Bespreek wat de pester anders kan doen. Bespreek concreet het gedrag dat je van de pester verwacht (wat wel laten zien ipv wat niet).
- Indien er schade is veroorzaakt bij het slachtoffer bespreek hoe dit hersteld kan worden. Onderzoek hierin de mogelijkheid voor een herstelgesprek met het slachtoffer. Doe dit alleen als je inschat dat de pester dit gesprek op een veilige manier aan kan gaan (is er sprake van empathie voor de gepeste?) en bespreek wat hiervoor nodig is.
- Leg uit dat ouders geïnformeerd worden over het pesten en de gemaakte afspraken hierover.
- Koppel de gemaakte afspraken aan het slachtoffer terug. Indien mogelijk, onderzoek of de gepeste leerling met de pester, onder begeleiding van de mentor, een herstelgesprek wil aangaan.
- Als beiden leerlingen open staan voor herstel, bespreek dan heel concreet voor hoe dit gesprek vormgegeven wordt en wat er van hen verwacht wordt (bijvoorbeeld excuses maken of schade betalen of herstellen bij andere leerlingen).
- Informeer de mentor van de pester over gemaakte afspraken (indien de pester in een andere klas zit).

Optie Voeren van het herstelgesprek

- Leidt het gesprek in.
- Laat de pester direct aan het begin van het gesprek excuses maken voor het pesten en eventuele schade herstellen. ALTIJD eerst herstellen van dader naar slachtoffer.
- Geef het slachtoffer ruimte om te vertellen wat het pesten heeft betekend.
- Bied ruimte voor gesprek waarin eventuele ergernissen onderling worden uitgesproken en zorg hierin dat de verhouding van invloed in het gesprek gelijk blijft.
- Sluit positief af door elkaar bijvoorbeeld de hand te schudden en maak afspraken hoe hierna met elkaar om te gaan.

- Benoem dat als er (na dit herstelgesprek) toch nog gepest wordt, de leerling dit kan melden.
- Houdt zelf signalen in de klas en magister goed in de gaten.

Stap 3 Ouders worden geïnformeerd

- De situatie wordt aan hen uitgelegd en zij worden meegenomen in de stappen die school tot dan toe heeft genomen en de afspraken die gemaakt zijn.
- Ouders krijgen ruimte om hierop te reageren.
- Ouders ontvangen het advies om met hun kind over het pesten te praten en de afspraken die er door school gemaakt zijn te steunen.
- Ouders krijgen het verzoek om actief aan de bel te trekken bij mentor als zich nieuwe situaties voordoen.

Stap 4 Actieve check up bij gepeste leerling

- Monitoren door mentor(en).

Niveau oranje: analyse/plan/contract

Anti-pestcoördinator, leerlingcoördinator(en), ondersteuningcoördinator, op aanvraag orthopedagoog, gaan in overleg om een plan van aanpak op te stellen.

Taak mentor in niveau oranje:

Stap 1 In gesprek met gepeste leerling

- Steun bieden
- Situatie goed uitvragen
- Onderzoeken wat gepeste leerling nu nodig heeft
- Mentor legt de gepeste leerling uit welke stappen nu genomen gaan worden.

Stap 2 Mentor verzamelt informatie

Ter voorbereiding op het gesprek met de anti-pestcoördinator kan de mentor nader in kaart brengen wat er speelt:

- Wat is het probleem?
- Wie heeft/ hebben het probleem?
- Wat is de geschiedenis van het probleem (tijdlijn)?
- Wat is de rol van de klas/ het systeem bij dit probleem?
- Valt het probleem onder de definitie pesten?
- Voor welke behoefte lijkt het gedrag een oplossing te zijn?
- Wat is er al gedaan om het probleem aan te pakken?
- Wie heeft er wat te winnen bij verandering en wie wat te verliezen bij het oplossen van het probleem?

Stap 3 mentor gaat in gesprek met anti-pestcoördinator.

- Vanaf dit moment legt de mentor alle signalen van pesten neer bij de anti-pestcoördinator.

Taak anti-pestcoördinator in niveau oranje:

Stap 4

- Krijgt van mentor(en) de melding van hardnekkige pestsituatie.

Stap 5

- Anti-pestcoördinator organiseert een overleg met de leerlingcoördinator(en), ondersteuningcoördinator en betrokken mentoren. Orthopedagoog kan als partner fungeren en betrokken worden binnen het plan van aanpak.
- Multidisciplinair team maakt een analyse van de context en vervolgens een plan van aanpak. In dit plan van aanpak worden interventies opgenomen op drie pijlers: op individueel- en groepsniveau (meelopers, toeschouwers, helpers, onwetenden) en ouderbetrokkenheid. Er wordt ingezet op een **integrale aanpak** voor dader, meelopers, toeschouwers, helpers en het slachtoffer. Mocht het pesten ook buiten school plaatsvinden kan ook de wijkagent of de jongerenwerkers geïnformeerd worden en meegenomen worden in een bredere aanpak. Het stappenplan kan beschreven worden

in een plan van aanpak zoals dat per discipline opgesteld wordt. Voorbeelden van een aanbod kan zijn klassenobservatie, training Sterk op School of Brein de Baas etc.

- Monitoren van volledige proces, ook de ondersteuning aan de pester en de gepeste en de mentoren.

Taak ondersteuningcoördinator (van pester en gepeste) in niveau oranje:

In geval dat er vanuit de analyse blijkt dat slachtoffer en/of pester baat hebben bij intensievere ondersteuning/ hulpverlening (zoals aanleren van vaardigheden) kan dit via de ondersteuningcoördinator georganiseerd worden. Pesten is vaak een signaal waarvoor Jeugdhulp op School ingezet kan worden.

Taak leerlingcoördinator in niveau oranje:

Stap 6

- Er wordt een contract opgesteld met de pester(s) met concrete doelen en gedragsinstructies voor een periode van vier weken. Ook worden er sancties in opgenomen als het pesten door gaat.
- Na vier weken evalueren met pester(s) en mentor(en), ook als het pesten is gestopt. Er moet direct grote verbetering komen anders direct opschaling naar niveau rood.
- Naast de ouders van de pester en het slachtoffer, worden alle ouders actief betrokken omdat het pesten nog niet is gestopt. In een brief naar ouders wordt kenbaar gemaakt dat er gepest wordt in de klas van hun kind. In de brief wordt er aangegeven dat er interventies worden ingezet en worden ouders actief uitgenodigd met hun kind in gesprek te gaan thuis. Ouders worden in deze brief ook geïnformeerd over eventuele sancties die de school kan opleggen indien het pesten niet stopt, zie bijlagen voor conceptbrief.
- Leerlingcoördinator ontvangt signalen over de diverse betrokkenen over de voortgang en de effectiviteit van het ingezette plan.
- Indien pesten doorgaat, wordt dit signaal bij de afdelingsleider neergelegd.
- Leerlingcoördinator meldt aan ouders van betrokken leerlingen dat de afdelingsleider betrokken wordt.

Niveau rood: sanctioneren

Wanneer de problematiek te hardnekkig is en het pesten ondanks alle inzet niet gestopt is, dan is het aan de afdelingsleider om een sanctie op te leggen en staat de veiligheid voorop. Er komt ter sprake of schorsing, verwijdering of een andere onderwijsvorm nodig is om de veiligheid van alle leerlingen te borgen.

Taak afdelingsleider (van pester)

Stap 1

- Afdelingsleider plant een multidisciplinair overleg met de verschillende betrokkenen in de school om het proces tot nu toe te evalueren.
- Afdelingsleider maakt op basis van alle informatie de inschatting in hoeverre de pester voor structurele onveiligheid zorgt binnen de school.
- Afdelingsleider gaat over tot sanctioneren.

Aanpak cyberpesten

Cyberpesten is een vorm van pesten die op de middelbare school vaker voorkomt en is vaak een bijkomend probleem. In aanvulling op de beschreven stappen, zijn er voor de aanpak van cyberpesten nog aanvullende maatregelen nodig.

Volg de stappen zoals bij een pestsituatie zoals beschreven hierboven in het pestprotocol. De mentor zal dan ook als eerste stap in gesprek gaan met de gepeste leerling. Volg het pestprotocol én geef bij het maken van een plan aanvullende adviezen:

- Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, Whatsapp-gesprekken, sociale media opslaan).
- Meld zo mogelijk op het digitale platform dat er misbruik is gemaakt en vraag de content te verwijderen.
- Blokkeer de afzender.
- Reageer niet op de berichten.
- Verander wachtwoorden zodat daders niet opnieuw gebruik kunnen maken van het account.
- Verander je telefoonnummer als dit op internet is gedeeld.
- Probeer de dader op te sporen. Ga naar vraaghetdepolitie.nl of meldknop.nl.
- Adviseer aangifte als het om een strafbaar feit gaat.

Bijlagen

Bijlage 1 Theoretisch kader

Plagen

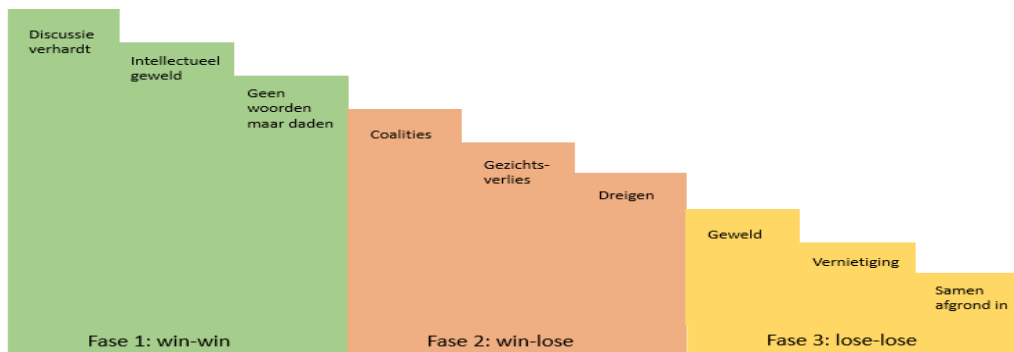
Als je geplaagd wordt, kun je altijd terugplagen. Daar ontstaan geen problemen van. Plagen is niet gemeen, plagen is voor alle partijen grappig. Om plagen kun je lachen, niet iedere keer dezelfde is aan de beurt. Plagen is ook meestal een tegen een en is makkelijk te stoppen. Het is niet zo dat je met plagen niet op hoeft te letten. Als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dan kan het zijn dat de ontvanger het niet meer leuk vindt. Soms is het dan nog lastig zelf te stoppen. Een leerling heeft hier mogelijk hulp bij nodig om te leren voor zichzelf op te komen en/of grenzen aan te geven. Vroeg signaleren kan voorkomen dat plagen ontwikkeld in pesten. Mentor, klasgenoten, ouders en de leerling zelf kunnen een rol hebben om de plager hierop aan te spreken of hierin hulp te vragen bij school en het te stoppen voordat het daadwerkelijk pesten wordt. (kenniscentrum pesten, 2023).

Conflict

Conflicten gaan veelal over botsende overtuigingen, waarden, belangen en behoeften. Conflicten zijn in de basis gelijkwaardig en er is een wens op herstel. Conflicten kunnen binnenin onszelf plaatsvinden en in de interactie met anderen. Conflicten kunnen constructief zijn en nodig om individuen en groepen goed te laten functioneren en ze dragen bij aan ontwikkeling en groei. Denk o.a. aan:

- Identiteitsvorming;
- Groepsrollen en status (waar in een veilige groep de hogere status zorgdraagt voor lagere)
- Groepsvorming: storming/norming/ performing.

Een conflict schuurt altijd en het goed oplossen van een conflict vraagt om bepaalde vaardigheden. Als een conflict niet goed wordt uitgesproken dan ligt escalatie op de loer. Glasl (1941) heeft hier een model voor ontwikkeld in de vorm van een trap. Volgens Glasl verloopt escalatie in een aantal stappen, waarbij de regel is dat wanneer de ene partij een stap de trap afgaat, de andere partij de natuurlijke neiging heeft te volgen (dit gaat gelukkig 2 kanten op, je kan ook samen de trap weer beklimmen).

Het brein van pubers en met name de prefrontale cortex, is nog niet volledig ontwikkeld. Executieve functies zoals metacognitie, responsinhibitie, emotieregulatie en flexibiliteit zijn veelal nodig om een onderling conflict adequaat op te lossen. Pubers zijn deze vaardigheden nog aan het ontwikkelen en hebben hier vaak nog hulp bij nodig van anderen. Dit maakt dat pubers regelmatig de escalatieladder afdonderen. Binnen no time worden er coalities gevormd in de school en is er daarna angst op gezichtsverlies. De coalities van meisjes en de manier waarop ze hun "ik win en jij verliest" fase ingaan kan venijnig worden aangepakt en daardoor al snel verkeerd getaxeerd. De fase voorafgaand aan de escalatie wordt door het onderwijskundig personeel vaak niet gezien, wat zichtbaar is zijn de groepen die tegenover elkaar komen te staan. Regelmatig heeft één groep hierin meer macht door een sterkere coalitie. Toch kenmerken deze situaties zich meer als plotseling, in het zicht en emotioneel. Als dit niet juist wordt opgepakt kan een geëscaleerd conflict wel uitmonden in pesten doordat de gelijkwaardigheid in het geding komt doordat één

partij sterker staat. Een instructie of sanctionering op gedrag haalt veelal de angel er niet uit waardoor het conflict steeds weer oplaait. Dit heeft een andere aanpak dan een duidelijke pestsituatie. Beide leerlingen hebben in dit geval een aandeel in het ontstaan en daarom ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid in het oplossen van het conflict. Het belangrijkste is om gelijkwaardigheid in dit gesprek mogelijk te maken. Het protocol tegen pesten is hierin niet passend, waardoor de ondersteuning geraadpleegd kan worden.

Pesten

Pesten is een voortdurend en opzettelijk machtsmisbruik in relaties door herhaald verbaal, fysiek en/of sociaal gedrag met de bedoeling fysieke, sociale en/of psychologische schade te veroorzaken. Het kan gaan om een individu of een groep die hun macht, of waargenomen macht, misbruikt over een of meer personen die het gevoel hebben niet in staat te zijn dit te voorkomen. Pesten kan persoonlijk of online gebeuren, via verschillende digitale platforms en apparaten en kan duidelijk (openlijk) of verborgen (verborgen) zijn. Pesten wordt in de loop van de tijd herhaald of kan herhaald worden (bijvoorbeeld door het delen van digitale documenten). Pesten, in welke vorm of om welke reden dan ook, kan onmiddellijke, middellange en lange termijn gevolgen hebben voor de betrokkenen, inclusief omstanders (kenniscentrum pesten, 2023).

Profiel pesters

Pesten is van alle tijden, van alle leeftijden en komt overal voor. Het is lastig om één duidelijke oorzaak te benoemen die iemand een pester maakt. Kinderen die opgroeien in een gezin waarin gepest wordt, hebben zelf een grotere kans te gaan pesten. Kinderen die zelf gepest zijn kunnen in een andere situatie zelf tot pesten overgaan. Kinderen met zwakke sociale vaardigheden of een laag zelfbeeld kunnen andere pesten. Kinderen die last hebben van negatieve gevoelens, spanningen, stress en angsten kunnen tot pesten overgaan. Kinderen die een grotere behoefte hebben aan controle, macht en aandacht kunnen gaan pesten.

Profiel slachtoffer van pesten

Kinderen die gepest worden hebben veelal overeenkomende eigenschappen met pesters. Kinderen die zelf gepest zijn hebben een grotere kans in een nieuwe situatie opnieuw slachtoffer te worden. Kinderen met zwakke sociale vaardigheden of een laag zelfbeeld hebben een grotere kans gepest te worden. Kinderen met een sterke eigenheid of die opvallen door een talent of unieke eigenschap kunnen ook gepest worden.

De meelopers

De meelopers faciliteert het pesten. Er zijn vaak meerdere meelopers. Zij hebben baat bij het pesten omdat zij zelf graag een stijging in de machtspiramide beogen. Zij hebben de behoefte erbij te willen horen en het meelopen doet iets met hun eigenwaarde.

De toeschouwers

De toeschouwers zien wat er gebeurt maar grijpen niet in uit angst zelf slachtoffer te worden of een stil verlangen om zelf slachtoffer te worden. Het zijn kinderen die binnen de situatie niet opvallen, ze pesten niet mee, maar grijpen niet in. Ze vinden het vaak vervelend wat er gebeurt maar durven niet in te grijpen.

De helpers

De helpers nemen het voor het slachtoffer op soms door letterlijk tussen het slachtoffer en de dader in te gaan staan of het slachtoffer te troosten. Ze volgen hun eigen gevoel en geweten. Het risico van deze kinderen is dat ze zelf slachtoffer kunnen worden als ze de pester te strijdlustig of te opzichtig aanpakken. Ze kunnen echt een beschermende factor zijn, maar kunnen baat hebben bij een gesprek om dit op de juiste manier te doen.

Ouderbetrokkenheid

Ouders zijn een belangrijk onderdeel in de aanpak tegen pesten. Een gedragsverandering komt tot beste tot stand op het moment dat alle betrokkenen, leefwerelden van het kind, betrokken zijn en het kind steunen in de gedragsverandering. Het is van groot belang dat ouders/verzorgers thuis dezelfde boodschap geven en de situatie niet bagatelliseren of goed praten.

Ruzie of pestgedrag bij jongens

Jongens tonen bij ruzies en peestsituaties vooral fysieke agressie. Dit lijkt nog een erfenis uit het verleden. Als een man vroeger een misstap maakte dan werd dit gedrag veelal afgestraft met fysiek geweld. Na de straf was het dan klaar. Ook posities en het verkrijgen van macht werden uitgevochten en daarna geaccepteerd. Dit gedrag zien we in het heden nog terug bij jongens op school. Jongens vechten het veelal met elkaar uit en hebben dan een 'zand erover' mentaliteit.

Ruzies en pestgedrag bij meiden

Ruzies en peestsituaties onder meiden hebben veelal een relationeel karakter. Vrouwen leefden meer in groepen samen waarin er een groter belang lag in het vormen van sterke relaties met elkaar. Al eeuwenlang is de positie van de vrouw ondergeschikt gemaakt aan die van de man. Vrouwen konden niet openlijk hun mening uitspreken. Als een vrouw een misstap maakte dan werd niet haar gedrag maar haar hele zijn afgewezen: zij was een heks, onrein, vervloekt, etc. De positie van een vrouw was onzeker en vrouwen zochten steun bij andere vrouwen om onder de radar dingen voor elkaar te krijgen. Communicatie onderling was subtiel en onopvallend. Deze communicatiepatronen lijken vandaag de dag nog steeds actief bij meisjes. Als er iets speelt zijn meiden veelal geneigd subtiel en onder de radar over elkaar te praten. Hierin zijn de relaties met andere meisjes van belang om sterk te staan in de groep. Een vb is de bekende BFF status die door meisjes bekrachtigd wordt door het dragen van kettinkjes en armbandjes. Als er gedoe is tussen meisjes dan wordt dit snel ervaren als een relationeel conflict en zijn meisjes geneigd om andere meisjes in hen volledige zijn af te wijzen.

Meidenvenijn

Als er spanning tussen meiden is, dan kunnen zij dit op een specifieke manier gaan "uitvechten". In het onderwijs is de term meidenvenijn een begrip geworden en vaak gebruikt als er gedoe tussen meiden op school ontstaat. Hoewel meiden mogelijk op een venijnige manier elkaar benaderen kan het taxeren van problemen tussen meisjes als meidenvenijn de situatie ook volledig plat slaan. Meidenvenijn is een vorm van pesten onder meisjes. Het betreft een groep meisjes in de school die voor een lange tijd andere meisjes pest en buitensluit. Het zijn meidengroepen in de school die vanuit een machtspositie bepalen wie erbij hoort en wie niet en wat de regels zijn om erbij te mogen horen. Meidenvenijn kan een specifieke groepsaankpak vragen.

Cyberpesten

Een vrij nieuwe, maar zeer veel voorkomende, manier van pesten is via internet of telefoon. Waar een slachtoffer van pesten vroeger uit school rust kon ervaren, gaat het pesten nu vaak gewoon online door. Dit werkt zeer beschadigend omdat het slachtoffer geen escape meer heeft en voortdurend onder stress staat. Ook voor de anonieme pester is het internet een aantrekkelijke plek. Het biedt mogelijkheid om de meest vreselijke dingen over iemand op een breed platform te plaatsen met een groot bereik zonder dat iemand kan zien wie het doet. Deze anonimiteit zorgt ook dat de toon verhard en grenzen uit het dagelijks leven snel overschreden worden. Online durven pesters nog verder te gaan. Met alle gevolgen van dien omdat digitale informatie, zoals roddels, foto's en filmpjes voor altijd kunnen blijven rondgaan en het slachtoffer steeds opnieuw kunnen schaden. Ook het gevoel dat iedereen je heeft gezien wordt vaak door slachtoffers ervaren waardoor ze zich nergens veilig voelen.

Voorbeelden van digitaal pesten zijn whatsapp groepen waar leerlingen in geplaatst worden en veel haat reacties ontvangen, het doorsturen van foto's en filmpjes van het slachtoffer met als doel hem/haar/hen te schaden, het posten van berichten in gossip girl pagina's of telegram accounts waar leerlingen op worden "exposed" door belastende dingen te delen en persoonlijke contactinformatie.

Hieronder zijn de verschillende rollen uitgeschreven die naast de mentor een rol spelen in het anti-pestbeleid.

Vakdocenten

De vakdocenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen van pestgedrag en hulp en overleg in gang te zetten.

Anti-pestcoördinator

Anti-pestcoördinator is binnen de school de specialist op het gebied van pesten en is binnen de school goed op de hoogte over de mogelijke interventies op gebied van de aanpak op pesten. Deze is in staat om een goede taxatie te maken van de situatie en weet de juiste interventie te kiezen. De anti-pestcoördinator ondersteunt bij het opstellen van een plan van aanpak en waar nodig mentoren, leerlingcoördinator en afdelingsleiders tijdens de verschillende fasen in het proces.

Leerlingcoördinator en afdelingsleider

De leerlingcoördinator komt in beeld bij niveau oranje en afdelingsleider bij niveau rood. Zij kunnen sanctioneren en monitoren of het plan van aanpak voldoende effect heeft. Zij waarborgen de veiligheid op school.

Ondersteuningcoördinator

Pesten is vaak een gevolg van onmacht of missende vaardigheden. De ondersteuningcoördinator kan onderzoeken of er een onderliggende hulpvraag is en de ondersteuning op school of al dan niet interne of externe hulpverlening op gang brengen.

Orthopedagoog

De orthopedagoog heeft kennis van ontwikkelingsproblemen binnen de context van verschillende systemen die van invloed zijn op de leerling, denk aan school-, vrije tijd- en thuis. De orthopedagoog kan een adviserende rol hebben en observaties doen gericht op de klassen- en groepsdynamiek.

Vertrouwenspersoon

Mocht het protocol niet goed verlopen of leerlingen niet durven aan te kloppen bij hun mentor dan zijn er ook twee interne vertrouwenspersonen en één extern vertrouwenspersoon voor leerlingen en ouders. De interne vertrouwenspersonen Lotje Hendriksen LHendriksen@daltonalkmaar.nl en Jamil Beroud (jberoud@daltonalkmaar.nl). De externe vertrouwenspersoon is te bereiken via (m.h.toorenborg@gmail.com).

Bijlage 2 Tijdlijn

Helpende vragen opstellen tijdlijn met slachtoffer pesten in niveau geel

- Wanneer voelde je je voor het eerst gepest?
- Wat gebeurde er precies?
- Wie waren erbij betrokken?
- Wat deed dit met je?
- Hoe ging je hiermee om?
- Wat was hiervan het effect?
- Is er nog meer gebeurd?
- Herhaal de vragen ter verdieping en ga zo door tot je alle incidenten zo concreet mogelijk in kaart hebt.
- Wat weten je ouders/verzorgers van het pesten?
- Zijn er mensen op school en/of daarbuiten die jou helpen?
- Wat zou je zelf willen dat er nu gebeurt?
- Hoe denk je dat de pester(s) reageert als we hem/haar/hen confronteren?
- Is er iets waar we rekening mee moeten houden als we in gesprek gaan met de pester?
- Is er iets wat we nog niet besproken hebben dat wel belangrijk is om te bespreken?
- Maak samen concrete (SMART) afspraken over wat er gedaan wordt met wat er besproken is.
- Complimenteer de leerling voor de moed om te delen wat er is gebeurd en toon empathie.
- Wat heb je nu nodig? Kan ik op dit moment iets voor je betekenen?
- Stel vast wanneer je elkaar weer spreekt.

Bijlage 3 Herstelrecht

Een herstelgesprek ligt heel gevoelig en vergt een zorgvuldige aanpak. Er zijn disciplines binnen de school, zoals genoemd bij rollen, die hierbij kunnen ondersteunen. Deze kunnen gevraagd worden om input te leveren of mee te denken. Als pester(s) en de gepeste leerling(en) klaar zijn voor een herstelgesprek kan het op deze manier gevoerd worden:

Het herstelgesprek

- Leidt het gesprek in door te vertellen wat het doel van het gesprek is (de pester wil de schade die de gepeste is aangedaan herstellen/ goedmaken);
- Geef vervolgens bij start de pester de gelegenheid (zoals in eerder gesprek voor besproken met pester) om excuses te maken aan de gepeste. Laat pester benoemen “waarvoor” hij/zij excuses maakt, eventueel gevolgd met een voorstel hoe de schade te herstellen. Bijvoorbeeld het vergoeden van materiele schade, het herstellen van imago schade bij andere leerlingen, het verwijderen van digitale berichten etc.
- Vraag de gepeste hoe dit voor hem/haar is?
- Vraag de gepeste aan de pester te vertellen wat het pesten voor hem/ haar leven betekent heeft;
- Heeft de gepeste nog vragen aan de pester? Veel kinderen die gepest worden snappen niet waarom dit hen overkomt, soms hebben ze behoefte aan uitleg;
- Let op! Blijf het gedrag van pesten afkeuren, maar indien de gepeste dit wenst, laat dan de pester uitleggen waarom hij/zij tot het pesten is overgegaan. Ondersteun de leerlingen in het formuleren hiervan door bijvoorbeeld in andere woorden samen te vatten wat er gezegd is of te parafraseren;
- Maak concrete afspraken over hoe beiden met elkaar om willen gaan na het gesprek;
- Sluit af door bij voorkeur elkaar de hand te schudden.

Bijlage 4 Anti-pest contract

Anti-pestcontract

Op het Stedelijk Dalton College Alkmaar hoort pesten niet thuis. Pesten is bewust een ander structureel kwetsen en/of pijn te doen met als doel die ander te beschadigen. Onder pesten valt o.a. het uitschelden van een ander, roddelen, opstoken van anderen om mee te doen, buitensluiten, belachelijk maken/uitlachen, bedreigen, fysiek pijn doen, spullen stuk maken, teksten of beeldmateriaal online plaatsen die beledigend en schadelijk zijn voor iemands imago.

Hierbij verklaar ik, ..., uit klas, ... dat mevrouw/meneer, op met mij besproken heeft dat bovenstaande voorbeelden of variaties hierop, door mij niet worden uitgevoerd.

Specifieke afspraken

Ik mag, naast de voorbeelden en variaties, geen:

1.

Afgesproken is dat ik:

1. andere leerlingen op het Dalton met respect behandel, zoals ik zelf ook behandeld wil worden.

Ik ben op de hoogte gebracht van het anti-pest protocol van school en weet wat de consequentie zal zijn als ik opnieuw zal pesten.

De consequenties zijn: *(hier aangeven wat er afgesproken is: nablijven, schorsing en verwijderen)*.

Plaats en datum

Handtekening leerling

Handtekening Leerlingcoördinator

Handtekening mentor(en)

Handtekening ouders

Bijlage 5 Brief naar ouders

Plaats en datum

Betreft: Hardnekkige pestsituatie.

Beste ouders/verzorgers,

Helaas wordt er in de klas van uw kind gepest. Begeleidende gesprekken met de betrokken mentor(en) hebben nog voor onvoldoende verbetering gezorgd. We kunnen niet toestaan dat het pesten blijft bestaan.

Door de mentoren, de anti-pestcoördinator, de orthopedagoog en de leerlingcoördinator is een *plan van aanpak* opgesteld. Pesten komt eigenlijk nooit voor tussen enkel de pester en het slachtoffer, het heeft medestanders en toeschouwers nodig. Daarom is het van belang alle leerlingen bij de aanpak te betrekken om er samen voor te zorgen dat het pesten stopt en er prettig en veilig met elkaar omgegaan wordt. Graag willen we u onze werkwijze toelichten.

Wat wij als school gaan doen: De komende weken zullen wij gericht gesprekken voeren met de leerlingen over hoe zij op een prettige manier kunnen samenwerken, hoe iedereen zichzelf mag zijn en erbij mag horen en wat je kan doen als je pesten signaleert. Naast gesprekken zullen wij gericht oefeningen doen die het doel hebben onderling empathie te vergroten en gerichte handvatten te geven in wat je kan doen in verschillende pest-situaties om meelopen of toekijken te voorkomen. Vul of pas eventueel aan met punten uit het plan van aanpak.

Wat u thuis kunt doen: ouders hebben een belangrijke rol in de aanpak tegen pesten. U geeft thuis namelijk ook een norm af en wij willen u verzoeken om pesten duidelijk af te keuren. Verder helpt het als u achter ons plan van aanpak staat en uw kind stimuleert actief mee te doen aan de gesprekken en lessen op school. Daarnaast is het helpend als u zelf het gesprek actief aangaat en met uw kind situaties bespreekt die hij/zij/hen meemaakt en samen onderzoekt wat er gedaan kan worden om het pesten tegen te gaan.

Wij hopen van harte dat deze gezamenlijke inzet het gewenste effect zal hebben en dat alle leerlingen weer op een fijne manier naar school kunnen gaan. Wij willen u ook informeren dat wanneer er toch gepest wordt het Dalton over zal gaan tot sanctioneren zoals nablijven, schorsing of zelf verwijdering van school.

We hopen u voor nu voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u vragen heeft neem dan vooral contact op.

Met vriendelijke groet,

Naam leerlingcoördinator en mentor(en)